

Institutionen för Handel och företagande

TENTAMEN

Kurs Externredovisning 1

Delkurs

Kurs kod FÖ151G

Högskolepoäng för tentamen 2,5hp

Datum 2024-03-08

Skrivtid 14.15- 18.30

Ansvarig lärare Erna Delic

Berörda lärare Christian Jansson, Jan Sedenka

Hjälpmedel/bilagor Miniräknare (lånas), lexikon för de som ej har svenska som modersmål (obs inga noteringar lexikonet, understrykningar är dock tillåtet).

Övrigt

- Anvisningar
- Ta nytt blad för varje lärare
 - Ta nytt blad för varje ny fråga
 - Skriv endast på en sida av papperet.
 - Skriv namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
 - Numrera lösbladen löpande.
 - Använd inte röd penna.
 - Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.

Betygsgränser

För att erhålla godkänt betyg på tentamen krävs att varje lärandemål bedöms som Godkänt (vid samma tentamenstillfälle). För att erhålla betyget Väl godkänt på tentamen krävs därutöver att minst hälften av lärandemålen bedöms som Väl godkända.

För att bli godkänd på ett lärandemål krävs att du förklarar, beskrivit och/eller beräknat det som efterfrågas utan större fel och brister.

För att bli väl godkänd på ett lärandemål krävs att du på ett tydligt, korrekt och utförligt sätt har förklarar, beskrivit och/eller beräknat det som efterfrågas samt exemplifierat resonemang på ett relevant sätt.

Skrivningsresultat bör offentliggöras inom 18 arbetsdagar

Lycka till! Antal sidor totalt 11

Lärandemål:

- på grundläggande nivå analysera ett företags finansiella prestation och hållbarhetsarbete med utgångspunkt i årsredovisningen,
- utifrån en finansiell analys göra en bedömning av företagets finansiella prestation.

Boliden är ett svenskt börsnoterat aktieföretag som grundades i början av 1900-talet, efter fynd av guld utanför Skellefteå. Boliden finns idag i flera länder som Sverige, Finland, Norge och Irland och är ett högteknologiskt metallföretag som äger egna gruvor och smältverk. Dessutom är koncernen en av de ledande aktörerna i världen vad gäller återvinning av metaller. Bolidens huvudområden är framställning av koppar varav målet är att ligga i framkant med tillverkning av metall med lågt koldioxidavtryck.

Fråga 1

A) Räkna ut nedanstående nyckeltal med hjälp av Bolidens resultat- och balansräkning för 2022 nedan. Avrunda till en decimal. Använd vid behov skattesatsen 20,6%. *Svara på Lösblad*. Visa samtliga uträkningar. Formelsamling återfinns på sista sidan.

- a) Bruttomarginal för åren 2022 och 2021
- b) Räntabilitet på totalt kapital för året 2022
- c) Kassalikviditet för åren 2022 och 2021
- d) Soliditet för åren 2022 och 2021
- e) Räntetäckningsgrad för åren 2022 och 2021.

B) Beskriv vad de nyckeltal du använt visar om Bolidens finansiella prestation och gör en bedömning av hur väl du anser att Boliden har presterat finansiellt.

OBS!

Bruttovinst= bruttoreultat

Nettoomsättning= försäljningsintäkter

KONCERNENS RESULTATRÄKNING

Belopp i MSEK	Not	2022	2021
Försäljningsintäkter	3, 4	86 437	68 636
Kostnad för sålda varor	7	-68 290	-55 706
Bruttoresultat		18 147	12 929
Försäljningskostnader	7	-651	-516
Administrationskostnader	6, 7	-1 013	-619
Forsknings- och utvecklingskostnader	7, 13	-1 048	-965
Övriga rörelseintäkter	8	906	428
Övriga rörelsekostnader		-446	-176
Resultatandelar i intresseföretag	17	0	0
Rörelseresultat	3-8, 11, 13-15	15 895	11 082
Finansiella intäkter	9	51	3
Finansiella kostnader	10	-344	-246
Resultat efter finansiella poster		15 601	10 839
Skatter	18	-3 191	-2 135
Årets resultat		12 410	8 704

KONCERNENS BALANSRÄKNING

Belopp i MSEK	Not	2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	13	3 533	3 616
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>	14, 15		
Byggnader och mark		7 805	7 781
Tillredningar		10 110	8 946
Maskiner och andra tekniska anläggningar		25 272	25 331
Inventarier, verktyg och installationer		795	714
Pågående nyanläggningar		8 054	3 142
		52 036	45 915
<i>Övriga anläggningstillgångar</i>			
Andelar i intresseföretag	17	10	9
Andra aktier och andelar	26	5	6
Uppskjutna skattefordringar	18	116	174
Derivatinstrument	26, 27	243	34
Långfristiga fordringar		507	436
		881	659
Summa anläggningstillgångar		56 450	50 190
Omsättningstillgångar			
Varulager	19	22 278	18 000
Kundfordringar	20, 26	3 830	2 873
Skattefordringar		14	0
Derivatinstrument	26, 27	172	160
Övriga kortfristiga fordringar	21	1 474	1 073
Likvida medel	12, 26	12 159	8 251
Summa omsättningstillgångar		39 926	30 358
SUMMA TILLGÅNGAR		96 376	80 549

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital	23		
Aktiekapital		579	579
Övrigt tillskjutet kapital		5 940	5 940
Omräkningsreserv		2 748	1 040
Säkringsreserv		262	4
Förmånsbestämda pensionsplaner		-799	-978
Balanserat resultat		49 581	44 281
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare		58 311	50 866
Innehav utan bestämmande inflytande		14	15
Summa eget kapital		58 325	50 882
Långfristiga skulder			
Avsättningar för pensioner	24	953	1 180
Övriga avsättningar	25	7 106	6 529
Uppskjutna skatteskulder	18	3 341	3 360
Skulder till kreditinstitut	26, 29	10 639	5 993
Övriga räntebärande skulder	15, 29	139	131
Derivatinstrument	26, 27, 29	42	28
Summa långfristiga skulder		22 220	17 221
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	26, 29	350	0
Övriga räntebärande skulder	15, 29	64	38
Leverantörsskulder	26, 29	10 335	8 812
Övriga avsättningar	25	261	243
Aktuella skatteskulder		728	233
Derivatinstrument	26, 27, 29	547	137
Övriga kortfristiga skulder	30	3 547	2 983
Summa kortfristiga skulder		15 832	12 445
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		96 376	80 549

Fråga 2

Ett hållbarhetsarbete som Boliden har identifierat som viktigt är arbetat med biologisk mångfald. Nedan kommer några utdrag ur Bolidens hållbarhetsrapportering som beskriver hur företaget jobbar med biologisk mångfald. Beskriv utifrån Frostenssons innehållsaspekter och GRI:s principer för kvalitativt innehåll vad utdraget:

- a) innehåller för efterfrågade aspekter och principer samt
- b) saknar för efterfrågade aspekter och principer

Var noggrann med att både definiera och exemplifiera efterfrågade aspekter och principer (dvs. utifrån Frostenssons innehållsaspekter och GRI:s principer för kvalitativt innehåll). *Svara på Lösblad.*

(OBS, Det går bra att slå ihop fråga 2 a och b i en text. Se bara till att tydliggöra vilka aspekter ni ser texten innehåller samt vilka aspekter ni ser saknas.)

Biologisk mångfald

Vi strävar aktivt efter att bevara och förbättra biologisk mångfald. Markområden hanteras på ett ansvarsfullt sätt genom värdeskapande aktiviteter med ekologisk efterbehandling. Målsättningen är att senast 2030 bidra med ökade värden för biologisk mångfald i alla de regioner där Boliden verkar. Vi arbetar systematiskt utifrån hänsynshierarkin vilket innebär att vi strävar efter att i första hand undvika påverkan, i andra hand minimera påverkan som inte kan undvikas med olika hänsynsåtgärder, som tredje åtgärd restaurera påverkan genom exempelvis ekologisk efterbehandling och som fjärde åtgärd kompensera för kvarstående påverkan.

Studier kring biologisk mångfald utförs både tidigt i projektfasen och som fördjupande underlag i lokaliseringsutredningar. Detta inkluderar art skydd, ekologisk efterbehandling och återskapande av biologisk mångfald, som compensation för minskade eller förlorade arter och habitat. Boliden innehar totalt 26 300 hektar mark, där cirka hälften utgörs av FSC-certifierad skog, och förvaltar den utifrån ett hållbarhetsperspektiv där syftet med våra insatser är att säkerställa biologisk mångfald som annars skulle ha påverkats negativt.

Efterbehandling

En viktig del av Bolidens arbete är att efterbehandla marken vi tagit i anspråk när utvinningen upphört och på ett ansvarsfullt sätt säkerställa en framtida markanvändning. Utöver de successiva efterbehandlingsåtgärderna som görs på våra aktiva anläggningar efterbehandlar vi för närvarande ett 30-tal nedlagda objekt. Dessa historiska objekt övervakas systematiskt och förbättrande insatser genomförs löpande vid behov.

Områdesanpassade metoder

Förutsättningar såsom topografi, vattenströmningar, grundvattennivåer samt avfallets karaktär är avgörande för vilka metoder som används för efterbehandling och enligt globala riktlinjer tar varje aktiv gruva fram en platsspecifik efterbehandlingsplan. För att minimera vår miljöpåverkan vid nedlagda gruvområden bedriver vi samarbetsprojekt med ett stort antal organisationer, universitet och företag samt forskning för att utveckla nya tekniker, till exempel med ändamålet att främja biologisk mångfald. Beroende på lokalsamhällets önskemål kan efterbehandlingen utöver återställande av naturen även inriktas på att skapa mervärden i form av exempelvis rekreationsområden eller förutsättningar för andra näringar.

Händelser och initiativ 2022

- vid Långdalområdet genomförde vi slutlig efterbehandling genom schaktsanering, täckning av förorenade massor samt bortförel av gråberg för användning som återfyllnadsmaterial i Kankbergsgruvan. Arbetet har nu övergått till planering av en framtida hållbarhetspark.
- I Rävliomyrgruvan har vårt efterbehandlingsarbete, som fortsätter under 2023, innefattat schaktsanering, muddring och tätning av gruvschakt.
- Till krossverket vid Åkerbergsgruvan dras elledningar för att minimera projektets klimatpåverkan. Vår efterbehandling på platsen påbörjades under året med krossning och bortforsling av gråberg som används som återfyllnadsmaterial i Kankbergsgruvan.
- I Laverområdet har vi genomfört avslutande åtgärder inom damm rivnings projektet.
- Vid Garpenbergsgruvan pågår pilotförsök med avsikt att studera täckningsalternativ för sandmagasinet, bland annat inom ramen för EU-projektet Paperchain där vi undersöker hur täckningens funktion kan förbättras ytterligare genom tillsats av grönlutslam.
- I Boliden har industriområdet i stora delar efterbehandlats genom bortschaktning av förorenade massor och igenfyllnad av dagbrottet. Därefter har marken täckts med morän och vegeterats. I samverkan med invånarna i lokalsamhället har vi tagit fram en plan för framtida markanvändning.

Milstolpe nådd i arbetet med biologisk mångfald

När tillståndet beviljades för gruvbrytningen i Kevitsa för tio år sedan kom det med ett specifikt krav: säkerställ det rika djurlivets fortsatta existens på platsen. Johanna Holm, EHSQ Manager i Kevitsa, har framgångsrikt drivit vårt arbete med biologisk mångfald i dagbrottsgruvans närområde de senaste åren, vilket nu även har bekräftats av myndigheten som beviljade tillståndet.

Hur arbetar vi för att bevara djurlivet i Kevitsa?

I tillståndet vi fick för gruvbrytningen ingick det en rad olika krav på vilka djur och växtarter som vi aktivt skulle arbeta för att bevara. Till exempel är naturen här, inte minst kring den närliggande sjön Satojärvi, dels en viktig rastplats för flyttfåglar, dels en häckningsplats. År 2019 fann man att hela 53 olika arter häckade i området. För att begränsa effekterna av gruvbrytningen för fåglarna har vi försökt att hjälpa dem med nya bon. Det har handlat om alltifrån att bygga tre artificiella nästen för kungsörnar till ett stort antal fågelholkar anpassade för arterna knipa och salskrake.

Ser ni att insatserna har gett resultat?

Vi övervakar kontinuerligt de olika arterna och vi har till exempel sett att beståndet av åkergrödor är intakt kring gruvar. När det gäller knipan och salskraken fick vi september 2022 besked från den finska myndigheten med ansvar för naturvård att vårt arbete inte bara kompenserat utan till och med överskridit kravet för dessa två arter baserat på hur situationen var innan vår verksamhet etablerades i området. Samtidigt har även andra fåglar såsom pärlugglan, mesen, gråsparven och rödstjärten använt bona.

Varför är det viktigt att Boliden arbetar med biologisk mångfald?

I grund och botten är en gruva alltid ett ingrepp på miljön och vårt uppdrag är att se till att effekterna blir så små som möjligt, eller till och med positiva, under tiden vi lånar naturen till vår verksamhet. Därefter ska vi återställa den så långt som möjligt. Detta är både inbakat i villkoren för tillstånd och en del av vår ambitiösa hållbarhetsstrategi. Vi kan inte bedriva den här verksamheten utan att sträva efter att leva i symbios med naturen.

Miljöpåverkan

Vår verksamhet har en inverkan på både klimatet globalt och miljön i vårt närområde. Avseende både aktiva och nedlagda verksamheter kan betydande risker kopplas till utsläpp i luft och vatten, lagring av avfall, markanvändningens betydelse för biologisk mångfald samt energianvändning. I och med att myndigheter ställer allt högre krav på efterbehandlingsåtgärder för slagg och gruvavfall är dessa risker potentiellt kostnadsdrivande. Finansiella risker kan också kopplas till historiskt avfall och till att inte få nya tillstånd för mineralutvinning. Efterlevnaden av våra utsläppsmål övervakas noga att utsläppen som verksamheten genererar hanteras med Best Available Technology och i enlighet med enheternas miljö tillstånd. Nödsituationer förebyggs genom löpande övervakning och systematiskt underhåll. Samtidigt bedriver vi kontinuerligt forskning och implementerar nya tekniska lösningar, bland annat en omfattande elektrifiering, för att minska våra utsläpp.

Formelsamling Räkenskapsanalys

Lönsamhet (omsättningsbaserad)

Bruttomarginal= Bruttovinst/ Nettoomsättning

Rörelsemarginal= Rörelseresultat/ Nettoomsättning

Lönsamhet (kapitalbaserade)

Räntabilitet på totalt kapital= (Rörelseresultat+ Finansiella intäkter) /Genomsnittligt totalt kapital

Räntabilitet på sysselsatt kapital= (Rörelseresultat+ Finansiella intäkter) /Genomsnittligt sysselsatt kapital

Räntabilitet på eget kapital = (Resultat efter finansiella poster- Skatt) /Genomsnittligt eget kapital (EK)

Skattesats 20,6%

Effektivitet

Kapitalets omsättningshastighet= Nettoomsättning/ Genomsnittligt totalt kapital

Kapitalstyrka

Soliditet= Eget kapital/ Totalt Kapital

Räntetäckningsgrad= (Rörelseresultat+ Finansiella intäkter)/ Finansiella kostnader

Likviditet

Kassalikviditet= (Omsättningstillgångar- Varulager)/ kortfristiga skulder

Balanslikviditet= Omsättningstillgångar/ kortfristiga skulder